

ΝΟΜΠΕΛ ΕΙΡΗΝΗΣ 2014

Με λένε Μαλάλα

«ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ, ΕΝΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΚΙ ΕΝΑ ΜΟΛΥΒΙ ΜΠΟΡΟΥΝ
Ν' ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ».

5Η ΕΚΔΟΣΗ

ΜΑΛΑΛΑ ΥΟΥΣΑΦΖΑΙ

σε συνεργασία με την CHRISTINA LAMB

Με λένε Μαλάλα

«ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ, ΕΝΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΚΙ ΕΝΑ ΜΟΛΥΒΙ ΜΠΟΡΟΥΝ
Ν' ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ».

*Το κορίτσι που όρθωσε το ανάστημά του απέναντι
στους Ταλιμπάν για το δικαίωμα στη μόρφωση*

MALALA YOUSAFZAI

σε συνεργασία με την CHRISTINA LAMB

Με τ ά φ ρ α σ η

ΑΓΓΟΥΣΤΟΣ ΚΟΡΤΩ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Θέση υπογραφής δικαιούχου/ων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον η υπογραφή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ντοκουμέντα-Βιογραφίες
Malala Yousafzai, Christina Lamb, Μελένε Μαλάλα

Τίτλος πρωτοτύπου: *I am Malala*

Μετάφραση: Αύγουστος Κορτώ

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια-διορθώσεις: Κώστας Σίμος

Σελιδοποίηση: Παναγιώτης Βογιατζάκης

Φιλμ-μοντάζ: Μαρία Ποινιού-Ρένεση

Copyright© Salarzai Limited, 2013

This edition published by arrangement with Little, Brown and Company,
New York, New York, USA. All rights reserved

Copyright© για την ελληνική γλώσσα Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), 2013

Πρώτη έκδοση στην αγγλική γλώσσα από τις εκδόσεις Little, Brown,
and Company, Νέα Υόρκη, 2013

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Μάιος 2014

KET 9026 ΚΕΠ 216/14

ISBN 978-960-16-5447-8

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΛΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΕΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 570 09
ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> . e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Αφιερωμένο σε όλα τα κορίτσια της γης που
υποχρεώθηκαν να σωπάσουν απέναντι στην αδικία.
Μαζί, η φωνή μας θα ακουστεί.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος: Η μέρα που άλλαξε η ζωή μου	11
---------------------------------------	----

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΙΝ ΤΟΥΣ ΤΑΛΙΜΠΙΑΝ

1. Η γέννηση μιας κόρης	23
2. Ο πατέρας μου το Γεράκι	41
3. Μεγαλώνοντας σ' ένα σχολείο	57
4. Το χωριό	79
5. Γιατί δε φοράω σκουλαρίκια και γιατί οι Παστούν δε λένε «Ευχαριστώ»	93
6. Τα παιδιά του σκουπιδόλοφου	106
7. Ο μουφτής που προσπάθησε να κλείσει το σχολείο μας	119
8. Το φθινόπωρο του σεισμού	134

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

9. Ο ραδιοφωνικός μουλάς	145
10. Καραμέλες, μπαλάκια του τένις και οι Βούδες του Σουάτ	160
11. Η έξυπνη τάξη	175

12. Η αιματοβαμμένη πλατεία	191
13. Το ημερολόγιο της Γκιουλ Μακάι	200
14. Μια παράξενη ειρήνη	214
15. Εγκαταλείποντας την κοιλάδα	228

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΤΡΕΙΣ ΣΦΑΙΡΕΣ, ΤΡΙΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

16. Η κοιλάδα των στεναγμών	243
17. Προσεύχομαι να ψηλώσω	262
18. Η γυναίκα και η θάλασσα	279
19. Μια ιδιωτική ταλιμπανοποίηση	290
20. Ποια είναι η Μαλάλα;	301

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΜΕΤΑΞΥ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ

21. «Θεέ μου, την εμπιστεύομαι στα χέρια Σου»	311
22. Ταξίδι στο άγνωστο	331

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ: ΜΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΖΩΗ

23. «Το κορίτσι που πυροβόλησαν στο κεφάλι, Μπέρμιγχαμ»	347
24. «Της έκλεψαν το χαμόγελό της»	366

Επίλογος: Ένα παιδί, ένας δάσκαλος, ένα βιβλίο, ένα μολύβι...	381
Γλωσσάρι	395
Σημαντικά γεγονότα στην ιστορία του Πακιστάν και του Σουάτ	399
Ευχαριστίες	403
Λίγα λόγια για το Ίδρυμα Μαλάλα	409

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ΜΕΡΑ ΠΟΥ ΑΛΛΑΞΕ Η ΖΩΗ ΜΟΥ

Κατάγομαι από μια χώρα που δημιουργήθηκε τα μεσάνυχτα. Όταν κόντεψα να πεθάνω ήταν μεσημεράκι.

Έναν χρόνο πριν, άφησα το σπίτι μου για να πάω σχολείο και δεν επέστρεψα ποτέ. Με βρήκε μια σφαίρα των Ταλιμπάν και διακομίστηκα με αεροπλάνο από το Πακιστάν έχοντας χάσει τις αισθήσεις μου. Ορισμένοι λένε πως δε θα γυρίσω ποτέ στην πατρίδα μου, μα εγώ πιστεύω μ' όλη μου την καρδιά πως θα γυρίσω. Το να ξεριζώνεσαι απ' τη χώρα που αγαπάς δεν το εύχομαι ούτε στον χειρότερο εχθρό μου.

Τώρα, κάθε πρωί που ανοίγω τα μάτια μου, λαχταρώ να δω το παλιό μου δωμάτιο, γεμάτο από τα πράγματά μου, με τα ρούχα μου πεταμένα στο πάτωμα, και τα σχολικά μου βραβεία στα ράφια. Αντ' αυτού βρίσκομαι σε μια χώρα που πηγαίνει πέντε ώρες πίσω από την αγαπημένη μου πατρίδα, το Πακιστάν, κι από το σπίτι μου στην Κοιλάδα Σουάτ. Η δική μου χώρα όμως βρίσκεται αιώνες

πίσω από τον τόπο αυτό. Εδώ υπάρχουν όλες οι ανέσεις που χωρά ο νους: τρεχούμενο νερό σε κάθε βρύση, ζεστό ή κρύο ανάλογα με τις επιθυμίες σου· φώτα που ανάβουν ή σβήνουν μ' ένα κλικ του διακόπτη, αντί για λάμπες πετρελαίου· φούρνοι όπου μπορείς να μαγειρέψεις δίχως να πρέπει να τρέχεις στο παζάρι για να αγοράσεις φιάλες γκαζιού. Εδώ τα πάντα είναι τόσο μοντέρνα, που βρίσκεις μέχρι κι έτοιμο μαγειρεμένο φαΐ σε πακέτο.

Όταν στέκομαι στο παράθυρό μου και κοιτάζω έξω, βλέπω ψηλά κτίρια, μεγάλους δρόμους γεμάτους οχήματα που κινούνται στοιχημένα σε τάξη, καθαρούς καταπράσι- νους θάμνους και κήπους με γκαζόν, και πεντακάθαρα πεζοδρόμια όπου μπορείς να περπατήσεις. Κλείνω τα μάτια και προς στιγμήν βρίσκομαι πάλι στην κοιλάδα μου –με τα ψηλά χιονοσκεπή βουνά, τα πράσινα κυματιστά χωράφια και τα γάργαρα γαλάζια ποτάμια– και η καρδιά μου γελά αντικρίζοντας τους ανθρώπους του Σουάτ. Ο νους μου με μεταφέρει πίσω στο σχολείο, όπου ανταμώνω και πάλι με τους φίλους και τους δασκάλους μου. Συναντώ ξανά την κολλητή μου τη Μονίμπα και καθόμαστε μαζί, μιλώντας και καλαμπουρίζοντας σαν να μην έφυγα ποτέ.

Κι έπειτα θυμάμαι ότι βρίσκομαι στο Μπέρμιγχαμ της Αγγλίας.

Η μέρα όπου όλα άλλαξαν ήταν μια Τρίτη: η 9η Οκτωβρίου του 2012. Δεν ήταν και η καλύτερη μέρα του χρόνου έτσι κι αλλιώς, καθώς βρισκόμασταν στα μισά των εξετάσεων του σχολείου, αν κι εμένα ως διαβαστερό κορίτσι δε με πείραζε τόσο όσο άλλες συμμαθήτρίες μου.

Το πρωί εκείνο φτάσαμε στον στενό λασπωμένο χωμα-τόδρομο στο τέρμα της οδού Χάτζι Μπάμπα, σε μια συ-νήθη πομπή από ζωηρόχρωμα βαμμένα ρίχσο που ξέρνα- γαν σύννεφα πετρελαίου, και στο καθένα τους στριμώ-

χνονταν από πεντέξι κορίτσια. Από τότε που οι Ταλιμπάν ανέλαβαν την εξουσία, το σχολείο μας δεν έχει πλέον επιγραφή στην είσοδό του, και η περίτεχνη μπρούντζινη πόρτα στη μέση του άσπρου τοίχου απέναντι απ' τη μάντρα του ξυλοκόπου δε δίνει το παραμικρό στοιχείο για το τι κρύβεται πίσω της.

Για μας τα κορίτσια, η πόρτα εκείνη ήταν σαν μια μαγική είσοδος στον δικό μας, ξεχωριστό κόσμο. Καθώς τη διαβαίναμε χοροπηδώντας, πετούσαμε τις μαντίλες μας στον αέρα σαν τον άνεμο που φυσά τα σύννεφα πέρα για να βγει ο ήλιος, κι έπειτα ανεβαίναμε τρέχοντας μπουλούκι τα σκαλιά. Στο πλατύσκαλο βρισκόταν μια ανοιχτή αυλή με πόρτες που οδηγούσαν σ' όλες τις τάξεις. Ρίχναμε τα σακιδιά μας στις τάξεις κι έπειτα μαζευόμασταν για την πρωινή συγκέντρωση κάτω απ' τον ουρανό, με τα νώτα στραμμένα στα βουνά καθώς στέκαμε προσοχή. Ένα κορίτσι έδινε το πρόσταγμα: *Ασαάν μας!* («Ανάπαυση!») κι εμείς χτυπούσαμε τα τακούνια μας κι αποκρινόμασταν: «Αλλάχ». Έπειτα το ίδιο κορίτσι φώναζε: *Χου σε γιαρ!* («Προσοχή!») κι εμείς χτυπούσαμε πάλι τα τακούνια: «Αλλάχ».

Το σχολείο είχε ιδρυθεί απ' τον πατέρα μου πριν γεννηθώ, και στον τοίχο από πάνω μας οι λέξεις ΣΧΟΛΗ ΧΟΥΣΑΛ ήταν γραμμένες περήφανα με κόκκινα κι άσπρα γράμματα. Πηγαίναμε σχολείο έξι πρωινά την εβδομάδα, και καθώς ήμουν δεκαπέντε χρονών και στην ένατη σχολική χρονιά, τα μαθήματά μου περιλάμβαναν την απαγγελία χημικών τύπων ή τη γραμματική της γλώσσας ουρντού· εκθέσεις γραμμένες στα αγγλικά, με ηθικά διδάγματα όπως «Όποιος βιάζεται, σκοντάφτει», ή σχεδιασμό διαγραμμάτων της κυκλοφορίας του αίματος – οι πιο πολλές μου συμμαθήτριες ήθελαν να γίνουν γιατροί. Δύσκολα φαντάζεσαι ότι οποιοσδήποτε θα μπορούσε να δει μια

τέτοια φιλοδοξία ως απειλή. Κι ωστόσο, έξω απ' τις πόρτες του σχολείου μας απλωνόταν όχι μονάχα ο σαματάς και το χάος της Μινγκόρα, της μεγαλύτερης πόλης του Σουάτ, μα και η παραφροσύνη ανθρώπων όπως οι Ταλιμπάν, που θεωρούν ότι τα κορίτσια δεν πρέπει να πηγαίνουν σχολείο.

Το πρωινό εκείνο είχε ξεκινήσει όπως όλα, αν και λίγο πιο αργά απ' ό,τι συνήθως. Ήταν η περίοδος των εξετάσεων, οπότε το σχολείο άρχιζε στις εννιά αντί για τις οχτώ – που ήταν καλό, καθώς δε μ' αρέσει να ξυπνάω νωρίς και μπορώ να συνεχίσω να κοιμάμαι αδιαφορώντας για το κακάρισμα των πετεινών και τις μεγαλόφωνες προσευχές του μουεζίνη. Στην αρχή, ο πατέρας μου προσπαθούσε να με ξυπνήσει. «Ωρα να σηκωθείς, τζάνι μου!» έλεγε – που σημαίνει «αδελφή ψυχή» στα περσικά, και πάντα με αποκαλούσε έτσι το πρωί. «Λίγα λεπτάκια ακόμα, αμπά, σε παρακαλώ» ικέτευα εγώ, κι έπειτα χωνόμουν ακόμα πιο βαθιά κάτω απ' το πάπλωμα. Τότε στο δωμάτιο έμπαινε η μητέρα μου. «Πίσο» φώναζε – που σημαίνει «γάτα» και ήταν το παρατσούκλι που μου είχε δώσει. Στο σημείο αυτό συνειδητοποιούσα τι ώρα ήταν και απαντούσα: «Μπάμπι, θ' αργήσω!». Στις παραδόσεις μας, κάθε άντρας είναι «αδελφός» σου και κάθε γυναίκα «αδελφή» σου· έτσι βλέπουμε ο ένας τον άλλο. Όταν ο πατέρας μου πρωτόφερε τη γυναίκα του στο σχολείο, όλοι οι δάσκαλοι αναφέρονταν σ' αυτήν ως «η γυναίκα του αδελφού μου», ή μπάμπι. Κι έτσι μας κόλλησε κι εμάς από τότε. Ακόμα και τώρα, όλοι τη φωνάζουμε μπάμπι.

Εγώ κοιμόμουν στο μακρόστενο δωμάτιο στο μπροστινό μέρος του σπιτιού, και η μόνη επίπλωση ήταν ένα κρεβάτι κι ένα ντουλάπι που είχα αγοράσει με μερικά απ' τα χρήματα ενός βραβείου που είχα κερδίσει για τη συμμετοχή μου στην εκστρατεία για την ειρήνη στην κοιλάδα

μας και για το δικαίωμα των κοριτσιών στην εκπαίδευση. Σε κάτι ράφια ήταν αραδιασμένα όλα τα χρυσά πλαστικά κύπελλα και τρόπαια που είχα κερδίσει ως πρώτη μαθήτρια της τάξης μου. Μονάχα δύο φορές δεν είχα βγει πρώτη – και τις δύο με είχε νικήσει η αντίπαλός μου στην τάξη, η Μάλκκα-ε-Νουρ. Ήμουν αποφασισμένη να μην αφήσω κάτι τέτοιο να ξανασυμβεί.

Το σχολείο δεν απείχε πολύ από το σπίτι μας και συνήθως πήγαινα με τα πόδια, μα απ' την αρχή της περσινής χρονιάς ανέβαινα μαζί με άλλα κορίτσια σ' ένα ρίκσο, και γυρίζα σπίτι με το σχολικό. Ήταν μια διαδρομή μόλις πέντε λεπτών κατά μήκος του βρομερού ρέματος που περνούσε μπροστά απ' τη γιγαντοαφίσα για το Ινστιτούτο Εμφύτευσης Μαλλιών του δόκτορος Χουμαγιούν, που μας έκανε να αστειευόμαστε ότι ένας απ' τους φαλακρούς μας καθηγητές πρέπει να το είχε επισκεφθεί, διότι άξαφνα είχε αρχίσει να βγάζει μαλλιά. Μου άρεσε το σχολικό γιατί δεν ιδρώνα όσο στο περπάτημα, και μπορούσα να κουβεντιάζω με τις φίλες μου και να κουτσομπολεύω με τον Ουσμάν Αλί, τον οδηγό, τον οποίο φωνάζαμε *Μπάι Τζαν*, ή «Αδελφό». Μας έκανε να γελάμε με τις θεότρελες ιστορίες του.

Είχα αρχίσει να επιστρέφω με το λεωφορείο, επειδή η μητέρα μου φοβόταν να μ' αφήνει να γυρίζω μόνη. Είχαμε δεχτεί κάμποσες απειλές στη διάρκεια της χρονιάς: άλλες στις εφημερίδες, κι ορισμένες σε σημειώματα ή μηνύματα που μας μετέφεραν τρίτοι. Η μητέρα μου ανησυχούσε για μένα, αλλά οι Ταλιμπάν ποτέ δεν είχαν έρθει να συλλάβουν κορίτσι, κι εμένα πιο πολύ με ανησυχούσε ότι μπορεί να έβαζαν στόχο τον πατέρα μου, καθώς καταφερόταν πάντα εναντίον τους. Ο στενός του φίλος και συναγωνιστής στην εκστρατεία Ζαχίντ Χαν είχε δεχτεί μια σφαίρα στο πρόσωπο τον περασμένο Αύγουστο, καθ' οδόν

προς το τζαμί, και ήξερα ότι όλοι έλεγαν στον πατέρα μου «Τον νου σου, γιατί θα είσαι ο επόμενος».

Στον δρόμο μας δεν μπορούσες να μπεις με αμάξι, οπότε όταν γυρνούσα απ' το σχολείο το σχολικό με άφηνε στον κάτω δρόμο πλάι στο ρέμα· από εκεί περνούσα μια καγκελωτή πύλη κι ανέβαινα κάτι σκαλιά. Πίστευα ότι αν ποτέ δεχόμουν επίθεση, θα ήταν σ' εκείνα τα σκαλιά. Όπως κι ο πατέρας μου, ήμουν πάντοτε ονειροπόλα, κι ορισμένες φορές την ώρα του μαθήματος ο νους μου ξεστράτιζε και φανταζόμουν ότι στον δρόμο του γυρισμού ένας τρομοκράτης μπορεί να έβγαινε μπροστά μου μ' ένα σάλτο στα σκαλιά και να με πυροβολούσε. Αναρωτιόμουν τι θα 'κανα σε μια τέτοια περίπτωση. Μπορεί να 'βγαζα τα παπούτσια μου και να του τα πέταγα, αλλά έπειτα σκεφτόμουν πως, αν έκανα κάτι τέτοιο, δε θα υπήρχε καμιά διαφορά ανάμεσα σε μένα και τον τρομοκράτη. Θα ήταν καλύτερο να τον παρακαλέσω, λέγοντας: «Σύμφωνοι· πυροβόλησέ με, μα πρώτα άκουσέ με. Αυτό που κάνεις είναι λάθος. Δεν έχω τίποτε εναντίον σου προσωπικά, απλώς θέλω όλα τα κορίτσια να έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση».

Δε φοβόμουν, αλλά είχα αρχίσει να φροντίζω να παραμένει κλειδωμένη η μάντρα τη νύχτα, και να ρωτάω τον Θεό τι συμβαίνει όταν πεθαίνεις. Είχα μιλήσει για όλα αυτά στην κολλητή μου τη Μονίμπα: φίλες απ' το νηπιαγωγείο, μέναμε στον ίδιο δρόμο όταν ήμασταν μικρές, οπότε μοιραζόμασταν τα πάντα, όπως τραγούδια του Τζάστιν Μπίμπερ, τις ταινίες της τριλογίας *Λυκόφως*, και τις καλύτερες κρέμες για λαμπερό δέρμα. Το όνειρό της ήταν να γίνει σχεδιάστρια μόδας· ήξερε βέβαια ότι η οικογένειά της δε θα το δεχόταν ποτέ, γι' αυτό κι έλεγε σε όλους ότι θέλει να γίνει γιατρός. Είναι δύσκολο για τα κορίτσια στην κοινωνία μας να γίνουν οτιδήποτε άλλο

εκτός από δασκάλες ή γιατροί – κι αυτό αν μπορέσουν γενικά να εργαστούν. Εγώ διέφερα – ποτέ δεν έκρυφα τα όνειρά μου όταν, αντί για γιατρός, αποφάσισα ότι ήθελα να γίνω εφευρέτης ή πολιτικός. Πάντως η Μονίμπα πάντα καταλάβαινε αν κάτι δεν πήγαινε καλά. «Μη φοβάσαι» της έλεγα. «Οι Ταλιμπάν ποτέ δεν έχουν επιτεθεί σε μικρό κορίτσι».

Όταν έφτανε το σχολικό μας, κατεβαίναμε τρέχοντας τα σκαλιά. Τα υπόλοιπα κορίτσια κάλυπταν όλα το κεφάλι με τις μαντίλες τους πριν βγουν απ' την πόρτα, κι ανέβαιναν στην καρότσα του σχολικού – που το λέγαμε ντύνα, ένα λευκό φορτηγό Toyota TownAce με τρεις παράλληλους πάγκους, έναν σε κάθε πλευρά της καρότσας κι έναν στη μέση. Εκεί μέσα στριμωχνόμασταν είκοσι κορίτσια και τρεις δάσκαλοι. Εγώ καθόμουν στ' αριστερά, ανάμεσα στη Μονίμπα κι ένα κορίτσι μία τάξη μικρότερο ονόματι Σαζία Ραμζάν, και κρατούσαμε τα ντοσιέ των εξετάσεων σφιχτά πάνω στο στήθος μας, με τις σχολικές μας σάκες ακουμπισμένες στα πόδια.

Μετά απ' αυτό όλα γίνονται λίγο θολά. Θυμάμαι ότι ο αέρας μες στην ντύνα ήταν ζεστός και κόλλαγε πάνω σου. Οι πρώτες δροσιές είχαν αργήσει, και μόνο τα μακρινά βουνά του Χίντου Κουζ είχαν ένα στρώμα χιονιού. Στο πίσω μέρος όπου καθόμασταν δεν υπήρχαν παράθυρα, μόνο χοντρά πλαστικά φύλλα, που είχαν γίνει αδιαφανή από την κιτρινίλα και τη σκόνη. Το μόνο που βλέπαμε από εκεί ήταν ένα τετραγωνάκι ουρανού, και κάποιες φευγάλεες στιγμές τον ήλιο, που εκείνη την ώρα της ημέρας ήταν μια κίτρινη σφαίρα μες στη σκόνη που σκέπαζε τα πάντα.

Θυμάμαι ότι το σχολικό έστριψε δεξιά απ' τον κεντρικό δρόμο στο φρουρούμενο φυλάκιο, όπως πάντα, κι έπειτα στη γωνία που περνούσε πλάι απ' το έρημο γήπεδο του κρίκετ. Από κει κι έπειτα δε θυμάμαι τίποτα.

Στα όνειρα που βλέπω σχετικά με τον πυροβολισμό, ο πατέρας μου βρίσκεται κι αυτός στο σχολικό και πυροβολείται μαζί μου, κι έπειτα άντρες εμφανίζονται ολόγυρα κι εγώ ψάχνω να τον βρω.

Στην πραγματικότητα, αυτό που συνέβη ήταν ότι το σχολικό σταμάτησε απότομα. Στα αριστερά μας βρισκόταν ο τάφος του Σερ Μοχάμεντ Χαν, του υπουργού Οικονομικών του πρώτου ηγέτη του Σουάτ, χορταριασμένος και παρατημένος, και στα δεξιά μας το εργοστάσιο των σνακ. Πρέπει να απείχαμε λιγότερο από διακόσια μέτρα απ' το επόμενο φυλάκιο.

Δε βλέπαμε τίποτα μπροστά μας, αλλά ξάφνου ένας γενειοφόρος άντρας με ανοιχτόχρωμα ρούχα στάθηκε στη μέση του δρόμου κι έκανε νόημα στο φορτηγάκι μας να σταματήσει.

«Αυτό είναι το σχολικό της Σχολής Χουσάλ;» ρώτησε τον οδηγό μας. Ο Ουσμάν Μπάι Τζαν βρήκε την ερώτηση βλακώδη, καθώς το όνομα του σχολείου ήταν γραμμένο στο πλάι του φορτηγού. «Ναι» αποκρίθηκε.

«Χρειάζομαι πληροφορίες για ορισμένες μαθήτριες» είπε ο άντρας.

«Πρέπει να πάτε στη γραμματεία» είπε ο Ουσμάν Μπάι Τζαν.

Καθώς μιλούσε, ένας άλλος λευκοντυμένος νεαρός πλησίασε την καρότσα του σχολικού. «Κοίτα, είναι ένας απ' αυτούς τους δημοσιογράφους κι έρχεται να σου ζητήσει συνέντευξη» είπε η Μονίμπα. Από τότε που είχα αρχίσει να μιλάω μαζί με τον πατέρα μου σε εκδηλώσεις για την εκστρατεία εκπαίδευσης των κοριτσιών, που στρεφόταν εναντίον των Ταλιμπάν κι όσων μας ήθελαν καταχωνιασμένες στο σπίτι, δημοσιογράφοι εμφανίζονταν συχνά, ακόμα και ξένοι – αν και ποτέ δε μας αιφνιδίαζαν έτσι, μες στη μέση του δρόμου.

Ο συγκεκριμένος φορούσε κασκέτο κι ένα μαντίλι που κάλυπτε τη μύτη και το στόμα του, λες κι είχε γρίπη. Έμοιαζε με φοιτητή πανεπιστημίου. Μ' ένα σάλτο ανέβηκε στην καρότσα του σχολικού κι έγερσε το κεφάλι ακριβώς από πάνω μας.

«Ποια από σας είναι η Μαλάλα;» ρώτησε με τόνο προσταγής.

Κανείς δε μίλησε, αλλά πολλά κορίτσια γύρισαν και με κοίταξαν. Ήμουν η μόνη που δε φορούσε μαντίλα.

Τότε ύψωσε ένα μαύρο πιστόλι. Αργότερα έμαθα ότι ήταν Κολτ σαρανταπεντάρι. Κάποια κορίτσια ούρλιαξαν. Η Μονίμπα μού λέει ότι της έσφιξα το χέρι.

Οι φίλες μου λένε ότι πυροβόλησε τρεις φορές απανωτά. Η πρώτη σφαίρα διαπέρασε την αριστερή μου οφθαλμική κόγχη και καρφώθηκε στον αριστερό μου ώμο. Σωριάστηκα πάνω στη Μονίμπα, με αίμα να τρέχει απ' το αριστερό μου αυτί, κι έτσι οι δύο επόμενες σφαίρες πέτυχαν τα κορίτσια που κάθονταν δίπλα μου: Η μία βρήκε το αριστερό χέρι της Σαζία· η άλλη διαπέρασε τον αριστερό της ώμο και καρφώθηκε στο δεξί μπράτσο της Καϊνάτ Ριάζ.

Αργότερα οι φίλες μου μου είπαν ότι το χέρι του εκτελεστή έτρεμε καθώς πυροβολούσε.

Μέχρι να φτάσουμε στο νοσοκομείο, τα μακριά μου μαλλιά και τα γόνατα της Μονίμπα είχαν ποτίσει απ' το αίμα.

Ποια είναι η Μαλάλα; Εγώ· κι αυτή είναι η ιστορία μου.